

איבעיא להו: עבר ושהה במזיד מאי, מי קנסוהו רבנן שלא יאכל באותו שבת, או לא קנסוהו. (65)

תא שמע: דאמר שמואל בר נתן אמר רבי חנינא: כשהלך רבי יוסי לציפורי מצא חמין שנשתהו מערב שבת על גבי כירה, ולא אסר להן.

ומצא ביצים מצומקות שנשתהו על גבי כירה, ואסר להן, משום שהם מצטמק ויפה

לא קשיא, כי הא דאמר לעיל שמותר להשהות רק חמין היינו לכתחילה. ואילו הא דאמר כאן שמותר להשהות גם תבשיל המבושל כל צרכו, היינו דיעבד, שאם השהה מותר לאכול.

דרבי יהודה אדרבי יהודה נמי לא קשיא, כי כאן, לעיל שהתיר רבי יהודה חמין ותבשיל אפילו מצטמק ויפה לו, מפני שמדובר בגרופה וקטומה. ואילו כאן אסר להשהות תבשיל מצטמק ויפה לו, מפני שמדובר בשאינה גרופה וקטומה.

יהודה שחילק בין מצטמק ויפה לו למצטמק ורע לו, האם אסר במצטמק ויפה לו גם אם השהה בשוגג או לא. ואף שמשלשן הגמרא לעיל דפרכינן מדברי רבי יהודה עלרבי חייה משמע שאין חילוק בין שוגג למזיד, לא ברירא לגמרא האם באמת אסר גם שוגג. נולפי הצד שר' יהודה אסר שוגג, באמת היה אפשר ליישב את רב חייה לפי רב נחמן בר יצחק דסבר כר' יהודה דאסר גם שוגג, אלא שלמסקנא הגמרא מיישבת את רב נחמן בר יצחק אליבא דכולי עלמא].

ולפי דבריהם שהספק הוא לרבי יהודה נמצא שהספק אינו להלכה, שכן לשיטת התוס' קיימא לן כחנניא ומותר להשהות ממאכל בן דרוסאי ואילך וכל שכן מצטמק ויפה לו. וכ"כ המהרש"א.

והרשב"א בתוס' הוסיף כי גם אם נפרש שהספק הוא בפחות ממאכל בן דרוסאי, הרי להלכה קנסו את המשהין, ולכולי עלמא אסור. ואם כן לשיטת התוס' צריך לומר שהספק הוא קודם גזירה, ואליבא דר' יהודה. והמהר"ם ביאר בשיטת התוס' שהספק הוא האם לפי רבי יהודה הוצרכו לגזירה, או שמא מעיקר הדין אסור בשוגג. ובחזון איש כתב שכונת הר"י בתוס' לדברי הראשונים באות ג.

באינה גרופה. ובתוס' כתבו שעל פי תירוצי הגמרא אליבא דבי מאיר תתורץ גם קושיה זו. ויתכן שלדעת רש"י אין מקום לדייק מהא דלעיל שאסור להשהות חמין על כירה שאינה גרופה שכן אם מותר להשהות תבשיל על כירה גרופה מותר גם להשהות חמין המצטמק ורע לו על כירה שאינה גרופה וכמו שכתב שם הרשב"א.

65. א. לדברי רש"י, שפירש את הספק דלעיל האם השהה בשוגג מותר באכילה, צריך לפרש שהספק כאן הוא בהשהה במזיד האם מותר באכילה או לא. אך צריך ביאור, דבגמרא כבר נפשט הספק, שכן רבי חייה אמר שאין חילוק בין שוגג למזיד, ומסקינן לעיל כרב נחמן בר יצחק שקודם גזירה התירו שוגג אבל לאחר גזירה בין שוגג ובין מזיד אסור.

וכתב המהרש"א שהספק כאן אינו במזיד רגיל, אלא בטועה ואומר מותר להשהות בשבת, והספק הוא, האם יש להקל באומר מותר יותר משוגג, שאם השהה בשוגג אסור, אבל אומר מותר שהשהה, מותר לאוכלו, או שמא דינו כמו שוגג. ועל דרך זה כתב הראב"ד בהשגות [ג ט] והובא ברשב"א כאן.

ב. התוס' פירשו, שהספק הוא בדעת רבי